

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/52/2005

POLACY O SEJMOWEJ KOMISJI ŚLEDZCZEJ DO SPRAW PRYWATYZACJI PZU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

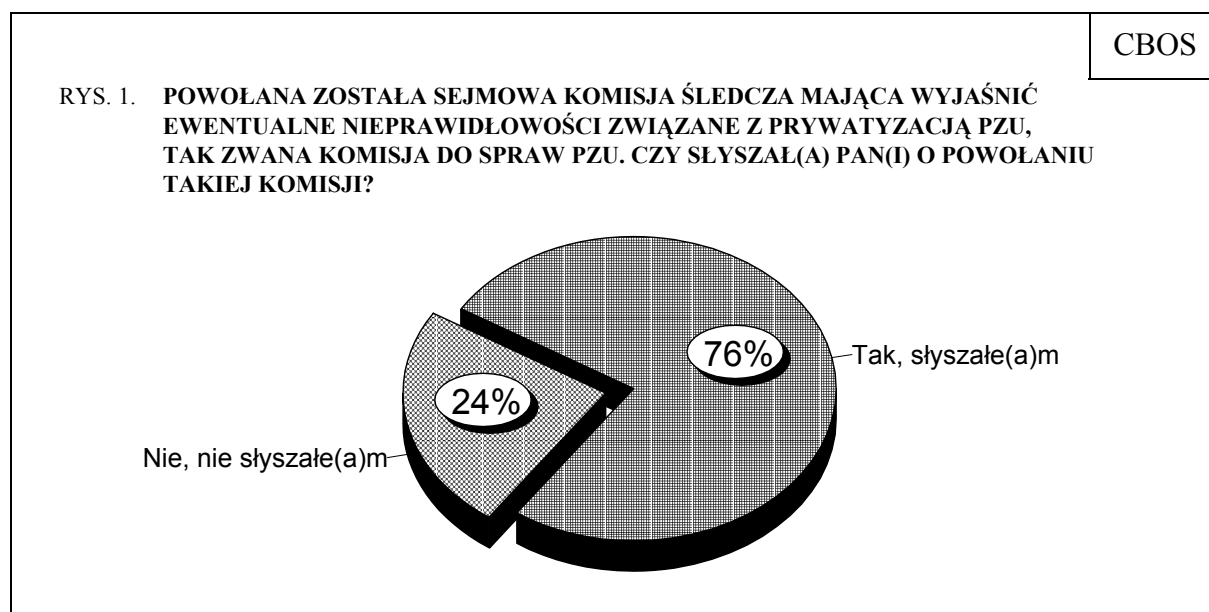
WARSZAWA, MARZEC 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

Informacje o działalności trzeciej już z kolei sejmowej komisji śledczej - tym razem powołanej do zbadania i wyjaśnienia ewentualnych nieprawidłowości związanych z prywatyzacją PZU - pozostają nieco w cieniu doniesień dotyczących dłużej pracującej i medialnie bardziej przyciągającej uwagę komisji do spraw Orlenu. Niemniej waga spraw, których dotyczą prace tej komisji, wcale nie jest mniejsza niż komisji orlenowskiej, a jej ustalenia - jeśli uda się jej doprowadzić swe prace do końca - mogą być równie istotne dla sytuacji w kraju i stanu polskiej demokracji. Według deklaracji ankietowanych¹ działalność komisji do spraw PZU jest Polakom dobrze znana - ponad trzy czwarte (76%) twierdzi, że słyszało o powołaniu i pracach tej komisji, pozostali (24%) nie słyszeli o jej działalności.

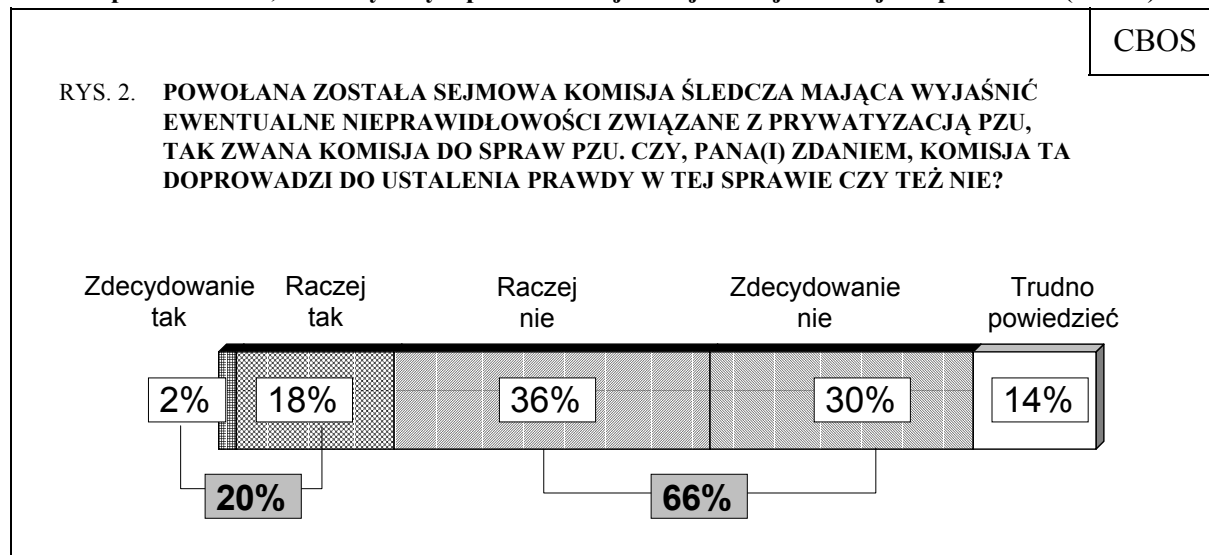
Pesymistycznie zapatrują się Polacy na szanse ustalenia prawdy rzeczowej w sprawie prywatyzacji największej polskiej firmy ubezpieczeniowej. Dwie trzecie ogółu badanych

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (177) przeprowadzono w dniach 4-7 lutego 2005 roku na liczącej 1070 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

(66%) jest zdania, że komisja nie zdoła ustalić prawdy w tej sprawie, tylko jedna piąta (20%) wierzy w powodzenie jej prac. Stosunkowo niewielu ankietowanych (14%) nie ma na ten temat wyrobionej opinii.

Odpowiedzi osób, które słyszały o powołaniu sejmowej komisji śledczej do spraw PZU (N=816)

Pesymizm Polaków dotyczący wyników prac komisji do spraw PZU nie odbiega od ocen funkcjonującej równolegle komisji do spraw Orłenu. W początkowym okresie działalności komisji orlenowskiej (w listopadzie 2004 roku) porównywalna liczba badanych (64%) powątpiewała w powodzenie jej prac. W styczniu 2005 roku 61% ankietowanych miało wątpliwości co do tego, czy komisji ds. Orłenu uda się ustalić prawdę w tej sprawie, tylko niespełna jedna czwarta (24%) wykazywała optymizm w tym zakresie. Warto jeszcze przypomnieć, że także w przypadku komisji do spraw tzw. afery Rywina społeczne opinie na temat możliwości ustalenia przez nią prawdy były od początku pesymistyczne - w lutym 2003 roku 54% badanych powątpiewało w powodzenie jej prac, a pod koniec jej działalności (listopad 2003) ich liczba jeszcze wzrosła (do 67%).

Szansę ustalenia prawdy w sprawie prywatyzacji PZU nieco bardziej optymistycznie postrzegają osoby gorzej wykształcone, a także respondenci o prawicowych poglądach politycznych. W potencjalnych elektoratach relatywnie więcej optymistów jest wśród zwolenników Samoobrony i LPR, natomiast wyborcy pozostałych ugrupowań w większości nie widzą szans, by także tej komisji udało się ustalić prawdę rzeczową w sprawie, do której wyjaśnienia została powołana.

Tabela 1

Potencjalne elektoraty	Powołana została sejmowa komisja śledcza mająca wyjaśnić ewentualne nieprawidłowości związane z prywatyzacją PZU, tak zwana komisja do spraw PZU. Czy, Pana(i) zdaniem, komisja ta doprowadzi do ustalenia prawdy w tej sprawie czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Samoobrona	37	48	14
LPR	36	47	16
PSL	28	53	20
PO	23	63	14
PiS	23	66	11
SLD+UP	18	73	9
UW	12	75	12
SdPI	10	90	0
Niezdecydowani	20	57	24
Niegłosujący	16	72	12

Działalność sejmowych komisji śledczych chyba już na trwałe (przynajmniej w tej kadencji Sejmu) wpisała się w polski pejzaż polityczny. Z jednej strony te nadzwyczajne komisje stały się ważnym narzędziem demokracji umożliwiającym publiczne ujawnienie zdarzeń, faktów i powiązań, które inną drogą - przez powołane do tego służby państwowe - nie zostałyby wyjaśnione. Z drugiej strony, abstrahując od wagi tematów, którymi zajmują się komisje, publiczne przesłuchania świadków stały się także wydarzeniem medialnym i doraźnie politycznym. Tryb przesłuchań i dobór przesłuchiowanych sprawiły, że prace komisji praktycznie nabrały charakteru kampanii politycznych, prowadzonych tym chętniej, im bliżej terminu wyborów. Zdaniem wielu krytyków funkcjonowania poszczególnych komisji, niektórzy ich członkowie, poza zadaniami wyznaczonymi im pierwotnie, traktują relacje z prac komisji przede wszystkim jako bezpłatny czas antenowy i okazję do lansowania swoich ugrupowań oraz własnych koncepcji politycznych. Jednocześnie po powołaniu kolejnej sejmowej komisji śledczej można mieć wrażenie pewnej dewaluacji tej nadzwyczajnej przecież w założeniu instytucji, a przy tym głębokiego kryzysu instytucji państwa, które powinny stać na straży praworządności.

Jednak mimo sceptycyzmu w ocenie możliwości sejmowych komisji śledczych, a także przekonania o ich strukturalnej ułomności i możliwości nadużywania do bieżącej walki politycznej, większa grupa badanych (44%) jest przekonana, że dobrze służą one polskiej demokracji, niż wyraża przeciwną opinię na ten temat (38%). W tym przypadku widać, że poznanie funkcjonowania komisji śledczych dobrze wpływa na ich ocenę. Zauważalne to jest szczególnie w porównaniu z ocenami odnoszącymi się wyłącznie do komisji ds. afery Rywina. Opinie wyrażane w lutym 2005 roku są wyraźnie bardziej

pozytywne niż we wrześniu 2003. W stosunku do stycznia tego roku widać natomiast pogorszenie ogólnego bilansu ocen - zmalał (o 4 punkty) odsetek opinii pozytywnych, a jednocześnie wzrósł (o 6 punktów) odsetek osób krytycznie oceniających znaczenie działalności nadzwyczajnych komisji sejmowych dla demokracji w naszym kraju.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, komisje śledcze powoływane przez Sejm do wyjaśnienia różnych afer związanych z działalnością najwyższych władz w państwie, takie jak komisja wyjaśniająca tzw. aferę Rywina, komisja do spraw Orłenu czy komisja do spraw PZU, ogólnie rzecz biorąc, dobrze czy też źle służą polskiej demokracji?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	IX 2003*	XI 2004**	I 2005**	II 2005
	w procentach			
Zdecydowanie dobrze	9	12	11	10
Raczej dobrze	26	31	37	34
Dobrze	35	43	48	44
Raczej źle	27	25	22	24
Zdecydowanie źle	14	11	10	14
Źle	41	36	32	38
Trudno powiedzieć	24	21	19	18

* Pytanie dotyczyło tylko komisji ds. wyjaśnienia tzw. afery Rywina i brzmiało: *Jak Pan(i) sądzi, czy, ogólnie rzecz biorąc, działalność komisji powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina dobrze czy też źle służy polskiej demokracji?*

** Pytania dotyczyły komisji ds. wyjaśnienia tzw. afery Rywina i komisji do spraw Orłenu

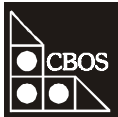
O wartości prac sejmowych komisji śledczych dla funkcjonowania demokracji w Polsce szczególnie przekonane są osoby z wyższym wykształceniem, respondenci mieszkający w dużych miastach, badani o prawicowych poglądach politycznych, częściej mężczyźni niż kobiety. Spośród grup społeczno-zawodowych najlepiej działalność komisji oceniają osoby pracujące na własny rachunek poza rolnictwem, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy fizyczno-umysłowi oraz uczniowie i studenci. Natomiast nieprzekonani co do wartości prac komisji są przede wszystkim badani o lewicowych poglądach politycznych, mieszkańcy miast średniej wielkości (od 20 do 100 tys. ludności), częściej ludzie młodzi (od 18 do 24 roku życia) niż starsi, a wśród grup społeczno-zawodowych robotnicy wykwalifikowani. Poza deklarowanymi poglądami politycznymi postrzeganie sensu działalności sejmowych komisji śledczych najsilniej różnicują sympatie partyjne.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, komisje śledcze powoływane przez Sejm do wyjaśnienia różnych afer związanych z działalnością najwyższych władz w państwie, takie jak komisja wyjaśniająca tzw. aferę Rywina, komisja do sprawy Orlenu czy komisja do spraw PZU, ogólnie rzecz biorąc, dobrze czy też źle służą polskiej demokracji?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
LPR	60	24	16
PO	63	29	8
PiS	62	33	5
PSL	61	24	16
UW	50	30	20
Samoobrona	46	30	23
SLD+UP	33	58	9
SdPI	32	68	0
Niezdecydowani	39	37	23
Niegłosujący	38	41	21

Pozytywne opinie o sejmowych komisjach powoływanych do wyjaśnienia różnych afer związanych z działalnością najwyższych władz w państwie wyrażają zadeklarowani sympatycy partii obecnej opozycji - LPR, PO, PiS i PSL. Nieco mniej zdecydowani w pochwałach są potencjalni wyborcy UW oraz Samoobrony. Natomiast zwolennicy partii lewicowych - SdPI, SLD i UP w większości sądzą, że w ogólnym bilansie sejmowe komisje śledcze negatywnie wpływają na stan polskiej demokracji.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Powołana została sejmowa komisja śledcza mająca wyjaśnić ewentualne nieprawidłowości związane z prywatyzacją PZU, tak zwana komisja do spraw PZU. Czy słyszał(a) Pan(i) o powołaniu takiej komisji?
1 - Tak, słyszałem(am); 2 - Nie, nie słyszałem(am)
(%)

	1	2	Liczba osób
Ogółem	76	24	1069
Płeć			
Mężczyźni	85	15	505
Kobiety	69	31	564
Wiek			
18-24 lat	65	35	167
25-34	79	21	198
35-44	83	17	168
45-54	81	19	216
55-64	85	15	136
65 lat i więcej	65	35	183
Miejsce zamieszkania			
Wieś	71	29	402
Miasto do 20 tys.	75	25	128
20-100 tys.	78	22	209
101-500 tys.	80	20	201
501 tys.i więcej mieszk.	84	16	129
Wykształcenie			
Podstawowe	59	41	314
Zasadnicze zawodowe	78	22	274
Średnie	85	15	368
Wyższe	93	7	112
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	93	7	70
Prac.umysł.niż.szczebła	94	6	88
Pracownicy fiz.- umysł.	78	22	93
Robotnicy wykwalifikowani	77	23	97
Robotnicy niewykwalifik.	75	25	48
Rolnicy	80	20	57
Pracujący na własny rach.	94	6	31
Bierni zawodowo			
Renciści	68	32	123
Emeryci	74	26	208
Uczniowie i studenci	64	36	78
Bezrobotni	68	32	124
Gospodynie domowe i inni	70	30	53
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	87	13	151
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	81	19	81
sekt. pryw. poza rolnict.	84	16	197
prywatnym gosp. rolnym	80	20	83
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	66	34	179
301-500	79	21	198
501-900	77	23	250
901-1200	88	12	76
Powyżej 1200 zł	96	4	67
Ocena własnych war. mater.			
Złe	77	23	352
Średnie	76	24	448
Dobre	76	24	270
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	75	25	74
Raz w tygodniu	74	26	550
1-2 razy w miesiącu	73	27	166
Kilka razy w roku	85	15	182
W ogóle nie uczestniczy	77	23	97
Poglądy polityczne			
Lewica	84	16	149
Centrum	80	20	275
Prawica	88	12	312
Trudno powiedzieć	59	41	332

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, sejmowa komisja śledcza do spraw PZU doprowadzi do ustalenia prawdy w tej sprawie czy też nie?
(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	66	14	816
Płeć				
Mężczyźni	21	67	12	429
Kobiety	20	65	15	387
Wiek				
18-24 lat	22	68	10	109
25-34	15	73	12	157
35-44	23	63	14	139
45-54	26	61	13	176
55-64	19	69	12	116
65 lat i więcej	15	64	21	119
Miejsce zamieszkania				
Wieś	23	60	17	286
Miasto do 20 tys.	21	66	14	98
20-100 tys.	16	70	14	162
101-500 tys.	20	72	8	162
501 tys.i więcej mieszk.	20	69	11	108
Wykształcenie				
Podstawowe	24	58	19	184
Zasadnicze zawodowe	22	65	13	215
Średnie	20	69	11	312
Wyższe	13	74	12	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	10	75	15	65
Prac.umysł.niż.szczebła	18	71	11	83
Pracownicy fiz.- umysł.	23	66	10	72
Robotnicy wykwalifikowani	30	63	7	74
Robotnicy niewykwalifik.	21	61	18	36
Rolnicy	28	61	11	45
Pracujący na własny rach.	25	75	0	29
Bierni zawodowo				
Renciści	19	61	20	84
Emeryci	16	65	19	155
Uczniowie i studenci	32	63	5	50
Bezrobotni	14	68	18	86
Gospodynie domowe i inni	24	62	14	37
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	20	67	12	131
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	22	62	16	66
sekt. pryw. poza rolnict.	21	71	8	165
prywatnym gosp. rolnym	26	66	8	66
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	26	58	15	120
301-500	23	64	12	155
501-900	26	63	11	192
901-1200	15	76	9	67
Powyżej 1200 zł	7	75	18	64
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	63	15	272
Średnie	17	68	15	340
Dobre	24	67	9	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	52	18	56
Raz w tygodniu	20	67	13	407
1-2 razy w miesiącu	20	67	12	123
Kilka razy w roku	20	64	15	155
W ogóle nie uczestniczy	14	76	10	75
Poglądy polityczne				
Lewica	13	71	15	125
Centrum	19	75	6	219
Prawica	25	62	12	275
Trudno powiedzieć	20	57	23	197

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, komisje śledcze powoływane przez Sejm do wyjaśnienia różnych afer związanych z działalnością najwyższych władz w państwie, takie jak komisja wyjaśniająca tzw. aferę Rywina, komisja do spraw Orłenu czy komisja do spraw PZU, ogólnie rzecz biorąc, dobrze czy też źle służą polskiej demokracji?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	38	18	1066
Płeć				
Mężczyźni	50	40	10	506
Kobiety	39	37	24	559
Wiek				
18-24 lat	42	45	13	165
25-34	47	39	14	200
35-44	51	35	15	167
45-54	45	38	17	216
55-64	44	41	15	135
65 lat i więcej	36	33	31	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	40	36	24	399
Miasto do 20 tys.	45	38	17	129
20-100 tys.	37	45	17	208
101-500 tys.	52	37	11	201
501 tys.i więcej mieszk.	54	36	10	128
Wykształcenie				
Podstawowe	37	33	29	312
Zasadnicze zawodowe	43	38	18	276
Średnie	48	42	10	366
Wyższe	53	37	11	112
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	58	32	11	70
Prac.umysł.niż.szczebła	49	42	10	88
Pracownicy fiz.- umysł.	53	39	8	93
Robotnicy wykwalifikowani	42	49	9	97
Robotnicy niewykwalifik.	34	40	26	48
Rolnicy	35	28	37	57
Pracujący na własny rach.	67	26	7	31
Bierni zawodowo				
Renciści	39	38	23	121
Emeryci	37	36	26	208
Uczniowie i studenci	52	42	6	77
Bezrobotni	41	40	19	125
Gospodynie domowe i inni	48	34	18	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	47	43	11	151
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	45	41	14	81
sekt. pryw. poza rolnict.	53	37	10	197
prywatnym gosp. rolnym	32	34	34	83
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	43	40	17	180
301-500	48	32	20	197
501-900	48	38	14	249
901-1200	48	39	13	76
Powyżej 1200 zł	44	48	8	67
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	42	39	19	352
Średnie	41	41	18	445
Dobre	52	33	15	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	26	29	73
Raz w tygodniu	46	36	18	548
1-2 razy w miesiącu	42	37	21	167
Kilka razy w roku	42	44	15	181
W ogóle nie uczestniczy	40	48	11	97
Poglądy polityczne				
Lewica	42	49	9	149
Centrum	43	43	13	275
Prawica	59	32	9	312
Trudno powiedzieć	31	35	34	329